

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 PARTICIPATORY MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATOR IN NONG HAN GROUP 3 UDON THANI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

ศิริพร จันทะศรี¹ กิจพิณัฐ อุสาโห^{*2}
Siriporn Chanthasri¹ Kitpinit Usaho^{*2}

^{1,2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

^{1,2} Department of Educational Administration, Faculty of Educational Administration, Ratchathani University

*Corresponding author' E-mail: labeautepat@gmail.com¹, Kitpinit.23@gmail.com^{*2}

Received: April 11, 2023

Revised: May 7, 2023

Accepted: May 18, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและแนวทางพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 98 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรแกรม Google form ผ่านช่องทางอีเมล การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 2. แนวทางพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คือ ผู้บริหารควรให้คณะครูเข้ามามีส่วนในการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อำนาจในการตัดสินใจแก่คณะครูด้วยความเชื่อใจ ผู้บริหารให้อำนาจและโอกาสครูได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรสร้างความชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกัน ปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร และผู้บริหารควรมีกระบวนการการบริหารเป็นไปตามขั้นตอนมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม; ผู้บริหาร

Abstract

The purpose of this research study was to study the level and methods for developing participatory management among administrators of Nong Han Group 3 schools under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, Area 3. The population included administrators and teachers, altogether 98 people. A stratified random sampling method was used. Research tools included questionnaires and interviews, which had a precision value between 0.67 and 1.00 and a confidence value of 0.93. Data was collected by the Google forms program. To analyze the data, the researcher used frequency, percentage, mean, and standard deviation, and content analysis. The researcher found that 1) the overall level of participatory management of the administrators of the Nong Han Group 3 schools under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, Area 3 was at a high level. There was little distribution. Considering each aspect, it was found that every aspect was at a high level. The aspect with the highest average was participation in decision-making, participation in operations, and participation in benefits, respectively. The aspect with the lowest average value was participation in evaluation. 2. Guidelines for developing participatory management by administrators were that administrators should allow teachers to participate in joint thinking and action, participate in decision-making by carrying out various activities, giving decision-making power to teachers with trust. Administrators gave teachers authority and opportunities to demonstrate their abilities in their work. Administrators should create clarity and motivation in the work and educational personnel jointly improved and developed the goals of the organization, and administrators should have an administrative process in place with operational planning and evaluation.

Keywords: Executive; Participatory management

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001 – 2100) มีการเปลี่ยนแปลงที่ ส่งผลกระทบต่อ องค์การและพลเมืองโลกหลายด้านได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลกการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปรของสภาพ ภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลก มีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้นและผลกระทบอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้องค์การทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอดและมีความเหมาะสมกับ สถานการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขภายใต้ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่4) พ.ศ. 2562 โรงเรียนจึงมีบทบาทหลายประการ ทั้งการจัด การศึกษาให้มีความเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งสร้างเสริมความรู้และปลูก จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จัก

พึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการศึกษาตามภารกิจของโรงเรียนจึงถือได้ว่าเป็นการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ อีกทั้งยังช่วยเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่าง เหมาะสมและสอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงใน ทุก ๆ ด้านของประเทศ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง พัฒนาคนในฐานะที่เป็นกำลังสำคัญของชาติให้ขับเคลื่อนไปพร้อมกัน การเปลี่ยนแปลงการศึกษาหรือการปฏิรูปการศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ โดยองค์ประกอบที่สำคัญ หนึ่ง คือ ผู้บริหาร โดยมีบทบาทเป็นผู้นำขององค์กรในการผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ต้องมี วิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล มีภาวะความเป็นผู้นำ กล้าคิดกล้าทำ กล้าเปลี่ยนแปลง และกล้าตัดสินใจ อีกทั้งยังต้อง ตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วม มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารหลักธรรมาภิบาล สามารถประสาน ความร่วมมือกับทุกฝ่ายได้เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารแล้ว บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บุคลากรในโรงเรียน ชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐและ เอกชนภายนอก ดังนั้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหาร แบบหนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารของ ผู้บริหารและองค์กรมีประสิทธิภาพ เป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจทางการ บริหาร สามารถเพิ่ม ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร เพิ่มขวัญและความพอใจในการทำงานของบุคลากร ทั้งยัง ช่วยให้องค์กรตอบสนองต่อความต้องการของสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2562, หน้า ออนไลน์) การบริหารที่มีประสิทธิภาพ สามารถส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน การที่ผู้บริหารนำ ทฤษฎีการบริหารที่หลากหลายเหมาะสมกับสภาพขององค์กรก็จะสามารถทำให้องค์กรก้าวหน้าพัฒนาไปอย่างมั่นคง เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวคิดการบริหารและการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติที่ยึดหลักสำคัญใน การจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความ เท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) และหลักการมี ส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ๑)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมภายในองค์กรจะช่วยสร้างความสามัคคี ช่วยให้การไปถึงความต้องการของ บุคลากรในองค์กร และช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาให้สูงขึ้น การบริหารแบบมี ส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเป็นการช่วยลดความขัดแย้ง และการต่อต้านจากบุคลากรทุกระดับ และช่วยสร้าง บรรยากาศในการทำงานและทำให้สุขภาพจิตในองค์กรดีขึ้น เป็นการสร้างหลักประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในองค์กร และ ยังช่วยลดงบประมาณในการบริหารงานมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด รวมทั้งยังทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าเป็น ส่วนหนึ่งขององค์กร จึงเกิดความกระตือรือร้นขึ้นของบุคลากรในสถานศึกษาที่ผู้บริหารได้ให้มีส่วนร่วมในการทำงาน ในครั้งนี้ ดังนั้น การที่สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารจะต้องจัดองค์กรให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และในสถานศึกษาการจัดการศึกษาจะต้องมีการจัดโดยการกระจายอำนาจให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบได้ทำงานในหน้าที่ ของตนเอง (สิทธิชัย อุตทหาสา, 2562, หน้า 12)

จากผลการรายงานแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุตรธานี เขต 3 พบว่า จุดพัฒนาที่ผู้บริหารต้องคำนึง คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และจัดการศึกษาร่วมกันของ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาคม และองค์กรอื่น ๆ โดยเพิ่มบทบาทและกรอบภารกิจที่ตอบสนองต่อนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 ยังขาดแนวทางในการบริหารแบบมี ส่วนร่วมบุคลากรในสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญ รวมทั้งไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของฝ่ายบริหารสถานศึกษาบุคลากร ภายในสถานศึกษาขาดความสัมพันธ์ต่อกันไม่ให้ความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมทำงานโดยไม่ปรึกษาหารือ ไม่

กำหนดบทบาทที่เหมาะสมแก่ผู้ที่เข้าร่วมสถานศึกษา (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3; แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565, หน้า 56)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน และมีแนวทางใดที่จะพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน และนำข้อมูลผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

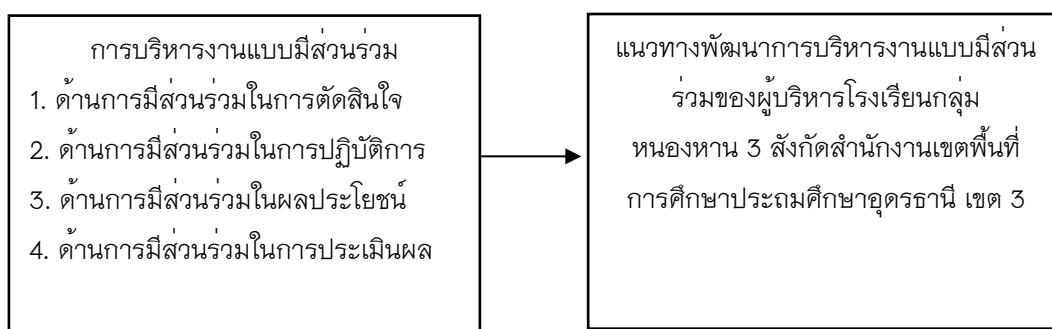
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดทฤษฎีของโคเฮนและอัฟโฮฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1980, pp. 219-222) มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 149 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ

ครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 108 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Mogan 1970, p. 608) ได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) จำแนกได้ดังนี้ ครู จำนวน 77 คน ครูผู้ช่วย จำนวน 10 คน พนักงานราชการ (ครู) จำนวน 2 คน และครูอัตราจ้าง จำนวน 19 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 1) ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert's scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121) ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สำหรับแบบสัมภาษณ์ได้นำผลจากการวิเคราะห์ตามขั้นตอนที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อหาคำตอบแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กับผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน 2) สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อความคำถาม ความชัดเจนของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 3) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย นายสัมฤทธิ์ เวียงนันทน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวแดง นายธนรัตน์ สิงห์กาญจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองไผ่พิทยาคม และนางสาวลักขณากร ทรงถิ่น ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตรวจสอบเครื่องมือในด้านความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และการใช้ภาษา (Wording) และพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด (Index of Item objective congruence: IOC) ความครอบคลุมของข้อความคำถามและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ โดยให้ค่าความสอดคล้อง ดังนี้ + 1 หมายถึง เห็นด้วย ว่าข้อความคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่าข้อความคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา -1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ว่าข้อความคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับประชากรผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นหาคุณภาพเครื่องมือ โดยตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93 และ 4) จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป และ 6) แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการหาคำตอบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยนำผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาตั้งคำถามสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาในลำดับต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยดำเนินการโปรแกรม Google form เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับอีเมลแบบสอบถามตอบกลับทั้งหมด 98 คน คิดเป็นร้อยละ 90.74

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ได้แก่ สถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) ข้อมูลระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 121) 3) ข้อมูลแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.98	0.57	มาก
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.72	0.53	มาก
3	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.60	0.59	มาก
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.54	0.53	มาก
รวม		3.66	0.58	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$, S.D = 0.58) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.98$, S.D = 0.57) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{x} = 3.72$, S.D = 0.53) และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.60$, S.D = 0.59) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 3.54$, S.D = 0.53)

แนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บริหารควรให้คณะครูเข้ามามีส่วนในการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อำนาจในการตัดสินใจแก่คณะครูด้วยความเชื่อใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานแก่ครูและเชื่อใจในผลงานของการทำงานที่ครูลงมือปฏิบัติงานได้สำเร็จ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผู้บริหารควรสร้างชัดเจนและแรงจูงใจในการ

ปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควรมีกระบวนการการบริหารเป็นไปตามขั้นตอนมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล

ผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน ได้แนวทางพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สามารถสรุปผลได้ดังนี้ 1. ผู้บริหารควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู บุคลากรทางการศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียน มีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวทางพัฒนาคุณภาพการจัดการคุณภาพการศึกษาและการบริหารศึกษาของโรงเรียนตามแผนการดำเนินงานของโรงเรียน พร้อมกับร่วมกันระดมความคิดเห็นในกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ เช่นการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน กิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ 2. ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ผลการดำเนินงาน ผลผลิตหรือผลงานนั้นออกมาให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีการจัดประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น และนำเสนอแนวทางพัฒนาโรงเรียนให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน 3. ผู้บริหารควรมีแนวทางการบริหารจัดการภายในโรงเรียนที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป ควรมีการบริหารจัดการเป็นไปตามขั้นตอน ระเบียบ วิธีการ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับความสะดวก ชัดเจนความขัดแย้งภายในสถานศึกษาทำให้การทำงานมีความราบรื่นและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4. ควรจัดระบบการติดตามประเมินผล โดยให้ผู้บริหารและครูได้ร่วมเสนอแนะผลการดำเนินงานและแผนพัฒนางานของโรงเรียน ให้ผลการดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาสู่ความสำเร็จตามนโยบายแผนปฏิบัติการของโรงเรียน และเป็นรูปธรรม

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ของตนเองในฐานะผู้บริหาร มีบทบาทในการดูแล กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ในทุก ๆ ด้านของโรงเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการดูแล กำกับ ติดตามประเมินผลไปด้วยพร้อม ๆ กัน ผู้บริหารให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานในการร่วมคิดร่วมทำ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาเสมอ เพื่อต้องการให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาให้ครูเกิดความรู้สึกในการร่วมรับผิดชอบประเมินร่วมวางแผนร่วมรับรู้การดำเนินการซึ่งจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานทุกด้านของผู้บริหาร พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารด้วย จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของทับทิม แสงอินทร์ (2559, หน้า 88-96) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญพิศ ผาพองยูน (2560, หน้า 115-116)

ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา บึงกาฬ อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของอมรศักดิ์ ปิ่นกำลัง (2562, หน้า 81-82) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน เรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยอนันท์ แก้วเงิน (2563, หน้า 101-103) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิศรุต เพ็ชรสีม่วง และคณะ (2564, หน้า 124) ได้ศึกษา เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ 1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอกำหนดนโยบายการบริหารจัดการหรือสาเหตุของปัญหาโครงการต่าง ๆ เพื่อ ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาโรงเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มี ส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน ผู้บริหารให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมี ส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียน และครูและบุคลากรทางการศึกษา ภายในโรงเรียนได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องจากผู้บริหารทำให้การตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารแบ่งอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในขอบข่ายภาระงานที่รับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ครูได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาจะส่งผลให้เกิดการบูรณาการ เกิดการร่วมแรงร่วม ใจกันทำงานเป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยอนันท์ แก้วเงิน (2563, หน้า 101-103) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาผลการวิจัย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ (Decision making) มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก 1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารและผู้ได้บังคับบัญชาาร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ในการ พัฒนาโรงเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน ผู้บริหารร่วม ปรึกษาหารือ สิ่งของ หนังสือ หรืออื่น ๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกันทำให้ ผู้บริหารและท่านรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารและผู้ได้บังคับบัญชาาร่วมกัน จัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูได้มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรให้การ สนับสนุน ร่วมลงมือปฏิบัติงาน และร่วมพัฒนาปรับปรุงวิธีการดำเนินงานจะเกิดความสัมพันธ์ทางบวกทำให้คณะครูมี การปรับตัว พร้อมรับสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยอนันท์ แก้วเงิน (2563, หน้า 101-103) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ (Implementation) มีการ ปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก 1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูพร้อมที่จะสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อผลประโยชน์ของโรงเรียน รองลงมา คือ การบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ผ่านมา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์งานโครงการต่าง ๆ ถูกต้อง การบริหารงานด้านพัฒนาครูและบุคลากรที่ผ่านมาของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลให้ครูและบุคลากรมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น และการบริหารงานด้านพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารที่ผ่านมา ส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนอื่น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารจัดการศึกษาภายในของผู้บริหารที่ผ่านมาโรงเรียนได้รับความสะดวกในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูได้รับค้ำยกย่อง ชมเชย ได้รับสิทธิตามที่ควรจะได้ จะเกิดความสัมพันธ์ทางบวกให้เกิดการรักษากฎระเบียบ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานการปฏิบัติงานสอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยอนันท์ แก้วเงิน (2563, หน้า 101-103) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารแต่งตั้งครูให้มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ฯลฯ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน ส่วนร่วมในการเสนอแนะขั้นตอนหรือวิธีการเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน และผู้บริหารมีกระบวนการบริหารงานเป็นไปตามขั้นตอนมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมอบหมายให้ตัวแทนครูมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูบุคลากรในโรงเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการประเมินผลการติดตามความก้าวหน้า เป็นผู้ประเมินผล เป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลผลสำเร็จเกิดความสัมพันธ์ทางบวก พร้อมรับสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยอนันท์ แก้วเงิน (2563, หน้า 101-103) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมประเมินผล (Evaluation) มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ 2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารควรให้คณะครูเข้ามามีส่วนในการร่วมคิดร่วมทำร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อำนาจในการตัดสินใจในแก่คณะครูด้วยความเชื่อใจ และผู้บริหารควรให้อิสระแก่ครูได้ตัดสินใจหรือควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอมรภัฏ ปิ่นกำลัง (2562, หน้า 81-82) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารควรให้อิสระในการปฏิบัติงาน เป็นการให้อำนาจและโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์อยู่เสมอให้อิสระแก่ผู้ร่วมงานได้ตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน รวมทั้งให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการทำงานอย่างเต็มที่เพื่อความร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามแผนดำเนินงานของโรงเรียน 2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารให้อำนาจและโอกาสครูได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานแก่ครูและเชื่อใจในผลงานของการทำงานที่ครูลงมือ

ปฏิบัติงานได้สำเร็จ และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา จัดกิจกรรมที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและคณะครูให้ความใกล้ชิดเป็นกันเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของทับทิม แสงอินทร์ (2559, หน้า 88-96) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายร่วมกัน 2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารควรสร้างชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร รองลงมา คือ ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง และ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองเกี่ยวกับองค์ความรู้ การใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินงานหรือบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอมรศักดิ์ ปิ่นกำลัง (2562, หน้า 81-82) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารควรสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูน ความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานได้พัฒนาตนเองเกี่ยวกับองค์ความรู้ การใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินงานหรือบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานพูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานที่กำลังดำเนินการอยู่ ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงาน สร้างบรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาการดำเนินงานร่วมกัน และ 2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารควรมีกระบวนการการบริหารเป็นไปตามขั้นตอนมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล และผู้บริหารควรสร้างความชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร สอดคล้องกับผลการวิจัยของอมรศักดิ์ ปิ่นกำลัง (2562, หน้า 81-82) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารควรมีกระบวนการบริหารงานเป็นไปตามขั้นตอน มีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล โดยใช้วิธีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์การดำเนินงานของโรงเรียน

3. สรุปผลสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้แนวทางพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ดังนี้

3.1 ผู้บริหารควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู บุคลากรทางการศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวทางพัฒนาคุณภาพการจัดการคุณภาพการศึกษาและการบริหารศึกษาของโรงเรียนตามแผนการดำเนินงานของโรงเรียน พร้อมทั้งร่วมกันระดมความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ เช่นการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน กิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

3.2 ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ผลการดำเนินงาน ผลผลิตหรือผลงานนั้นออกมามีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีการจัดประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น และนำเสนอแนวทางพัฒนาโรงเรียนให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

3.3 ผู้บริหารควรมีแนวทางการบริหารจัดการภายในโรงเรียนที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป ควรมีการบริหารจัดการเป็นไปตามขั้นตอน ระเบียบ วิธีการ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับความสะดวก จัดความขัดแย้งภายในสถานศึกษา ทำให้การทำงานมีความราบรื่นและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ 3.4 ควรจัดระบบการติดตามประเมินผล โดยให้ผู้บริหารและครูได้ร่วมเสนอแนะผลการดำเนินงานและแผนพัฒนางานของโรงเรียน ให้ผลการดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาสู่ความสำเร็จตามนโยบาย แผนปฏิบัติการของโรงเรียน และเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารควรแบ่งอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในขอบข่ายภาระงานที่รับผิดชอบโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ร่วมกันตัดสินใจในเรื่องการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของทางโรงเรียน ผู้บริหารกับทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันตัดสินใจในเรื่องการทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษาของโรงเรียน เป็นต้น

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ร่วมกันควรวางแผนและจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ควรบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาของตนเองให้ดีเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับความสะดวกในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เช่น ยกย่องชมเชยในผลสำเร็จงานของครู ส่งเสริมให้ครูมีผลงานเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับสวัสดิการตามที่ควรจะได้ และผู้บริหารและครูยอมรับข้อผิดพลาดร่วมกัน

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควรมอบหมายให้ตัวแทนครูมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนให้เป็นรูปธรรม เช่น แต่งตั้งตัวแทนครูเป็นคณะกรรมการดำเนินการประเมินพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ การจัดซื้อจ้างพัสดุในสถานศึกษา เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชัยอนันท์ แก้วเงิน. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา*
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ทับทิม แสงอินทร์. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เพ็ญพิศ ผาพองขุน. (2560). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต*
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสันตพล.
- วิศรุต เพ็ชรสีมวงและคณะ. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน*
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ลิทธิชัย อุดทาสา. (2562). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*
มัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ*
ที่แก้ไขเพิ่มเติม. (ฉบับที่ 4). พุทธศักราช 2562. สืบค้น 15 ธันวาคม 2563 จาก <http://radchakitja.soc.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565*.
อุดรธานี: กลุ่มบริหารงานบุคคล สพป.อุดรธานี ข้อมูล ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2565.
- อมรภัค ปิ่นกำลัง. (2562). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*
ประถมศึกษาสมุทรสงคราม มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Cohen, J. M. Norman, T. and Uphoft, N.T. (N.d.). (1980). *Rural development Participation: Concept and*
measures for project design implementation and evaluation. Rural Development Monograph
No.2. Ithaca: Rural Development committee center for international Studies, Cornell University.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and*
Psychological Measurement, 30(3), 607–610.